

Lara J. Nettelfield i Sarah E. Wagner

SREBRENICA NAKON GENOCIDA

HISTORIJSKE MONOGRAFIJE
Knjiga 13

Naslov originala:

Lara J. Nettelfield i Sarah E. Wagner, *Srebrenica in the Aftermath of Genocide*

Izdavač:

Institut za istoriju, Sarajevo

Glavni i odgovorni urednik:

Prof. dr. Husnija Kamberović

Prevela s engleskog:

Senada Kreso

Recenzenti:

Robert J. Donia

Husnija Kamberović

CIP - Katalogizacija u publikaciji
Nacionalna i univerzitetska biblioteka
Bosne i Hercegovine, Sarajevo

341.485:061.75](497.6 Srebrenica)"1995"

NETTELFIELD, Lara

Srebrenica nakon genocida / Lara J.
Nettelfield, Sarah E. Wagner ; [prevela s
engleskog Senada Kreso ; izrada registra Vera
Katz]. - Sarajevo : Institut za istoriju, 2015. -
XXII, 347 str. : ilustr. ; 24 cm. - (Historijske
monografije ; knj. 13)

Bibliografija: str. 313-329 ; bibliografske i
druge bilješke uz tekst. - Registar.

ISBN 978-9958-649-23-3

1. Wagner, Sarah

COBISS.BH-ID 22192390

Lara J. Nettelfield i Sarah E. Wagner

SREBRENICA NAKON GENOCIDA

INSTITUT ZA ISTORIJU
Sarajevo, 2015.

2015 © Prvo izdanje ove knjige pod naslovom *Srebrenica in the Aftermath of Genocide* objavljeno je 2014. u izdanju Cambridge University Press. Pravo prijevoda na bosanski jezik ima Institut za istoriju u Sarajevu. Nijedan dio ove knjige ne smije se reproducirati niti objavljivati bez prethodnog pismenog dopuštenja nositelja autorskih prava. Svako neovlašteno umnožavanje podliježe kazenoj odgovornosti.

Knjiga je dobila priznanje Udruženja za međunarodne studije (International Studies Association) kao izvanredan rad na području proučavanja etniciteta, nacionalizma i migracija za 2015. godinu. Bila je u najužem izboru za Nagradu Rotschild, koju Udruženje za proučavanje nacionalnosti (Association for Studies of Nationalities), osnovano 1990. godine pri London School of Economics and Political Studies, dodjeljuje za izvanredna naučna djela koja se bave nacionalizmom i etničkim studijama.

Autorice su se odrekle honorara za bosansko izdanje knjige.

Štampanje ove knjige pomogli su:

Ministarstvo kulture i sporta Federacije
Bosne i Hercegovine
Fondacija za izdavaštvo/nakladništvo
Sarajevo

Bosna i Hercegovina
Federacija Bosne i Hercegovine
Vlada Federacije Bosne i Hercegovine
Federalno ministarstvo obrazovanja i nauke

The George Washington University
Washington, DC
USA

Sabri i Minki Mustafić i svim srebreničkim povratnicima

Sadržaj

Lista mapa.....	IX
Lista fotografija.....	X
Lista tabela.....	XII
Zahvalnost.....	XIII
Skraćenice	XVII
Predgovor: Intervenirati	XXI
1. Uvod: Intervencija i njena značenja	1
Dio I. SJEĆANJE I KRETANJE	33
2. Memorializacija Srebrenice.....	37
3. Politika i praksa povratka kući: Povratak izbjeglica.....	71
4. Specijalni status za specijalni zločin.....	105
DiO II. ISPRAVLJANJE NEPRAVDE VAN GRANICA BOSNE	143
5. Srebrenica u inostranstvu: Veze, aktivizam i kontroverze vezane za dijasporu.....	147
6. Kršenje imigracijskih propisa u Sjedinjenim Američkim Državama: Jedna drugačija vrsta knjigovodstva	183

DiO III. PROIZVODNJA I SUBVERZIJA ZNANJA	213
7. Srebrenica na sudu.....	217
8. Potiskivanje: Poricanje	253
9. Zaključak.....	289
 Dodatak A:	
Ekonomski pokazatelji za Općinu Srebrenica i Republiku Srpsku	307
Dodatak B:	
Rezultati Općinskih izbora 2008. i 2012. godine	309
 Bibliografija	313
 Indeks	331

Indeks

A

A Cry from the Grave, 246
 abdesthana, 44
After the Fall: Srebrenica Survivors in St. Louise, 170, 180
 Agencija SAD-a za međunarodni razvoj, 88
 Akashi, Yasushi, 17 n. 23, 195
 Albright, Madeleine, 264
 Al-Fatiha, 44
 Allahu Akbar, 57
 Amnesty International, 173
 Amsterdam, 39
 analiza postupaka istraživačkog i dokumentacionog centra Haškog tribunala (Research and Documentation Center analysis of ICJ proceedings), 275
 analiza žrtava rata, 275-276
 Annan, Kofi (generalni sekretar Ujedinjenih nacija), 17
 Annex 3, 290. Vidjeti i: izbori, pravo glasa
 Annex 7, 73-74, 80, 107, 290. Vidjeti i: pravo na povratak
 Aprilski reformski paket (Aprilski paket), 125-126
 Arent, Hannah, 219, 220
 "Argentaria" (kompleks banje Guber), 82
 Arizona, 183, 206, 208,
 Armija Republike Bosne i Hercegovine, 37, 206, 228, 256, 261, 270
 navodni ratni zločini, 276-277, 282
 snage u enklavi tokom rata, 264
 Armija SAD-a, 276-277
 Arnaut, Damir, 280
 Arria, Diego, 16, 233-234
 Ashdown, Paddy, 42-43, 124
 Atlanta, 168, 172, 194, 197
 Auld, L. Patrick, 194-195, 201-203
 Australija, 153-156, 162-163, 190
 i srebrenička dijaspora, 47, 144
 Australijsko vijeće organizacija iz Bosne i Hercegovine, 156

Austrija, 83, 165-166
 hapšenje Jovana Divjaka, 282

B

Bajina Bašta, 93
 Bajram (Ramazanski bajram), 26, 102, 209
 Bajram (Kurban bajram), 26, 102
 Bajrović, Reuf, 299
 Banja Luka, 267, 284, 286
 bašluci, 170
 Beara, Ljubiša, 230, 231
 presuda za genocid, 271
 Begović, Nura, 130
 Beograd, 53, 67, 109, 198, 232, 234, 259, 261, 278, 282, 286
 Ben-Gurion, David, 219, 220
 Beč, 167, 293
 Biden, Joseph, 155, 303 n. 693
 "bijela kuća", 45, 243
 Bijeljina, 10, 71, 190, 276-277
 bivša Jugoslavija, 53, 164, 167-169, 193-194, 198, 202
 ratni zločini, 186-187, 191-192
 ratovi za odcjepljenje, 196, 256, 258-260
 Blagojević, Vidoje, 243
 Bliski istok
 i srebrenička dijaspora, 146
 Bond, Clifford, 92, 105, 127, 132, 137, 140
 Bonske ovlasti, 132, 132 n.248, 259-260, 272, 293
 boravište,
 kao kriterij za pravo glasa, 290-292
 prijeratno, 72, 291-292
 Bosna i Hercegovina
 ustavni okvir, 118-119, 123-125, 303
 i reforma, 123-125, 127
 Vijeće ministara, 95-96
 demokratska tranzicija, 116-118
 struktura vlasti, 106-107, 116-118, 124-125, 258, 303
 kao rezultat genocida, 131

Srebrenica nakon genocida

- predmet na Međunarodnom sudu pravde (International Court of Justice - ICJ), 112-115
- Dan nezavisnosti, 143
- Parlamentarna skupština, 125
- policajska reforma, 117
- poslijeratna demografija i izbori, 290
- poslijeratna politička klima, 258-259
- Predsjedništvo, 67, 109, 123, 133, 280
- krivično gonjenje ratnih zločinaca, 203
- ratni zločini u, 117, 232
- Bosanska armija. Vidjeti: Armija Republike Bosne i Hercegovine
- Bosanska medijska grupa (Bosnian Media Group), 156, 181
- Bosanske izbjeglice u SAD, 143-144, 160, 168, 171-172, 183, 193
- Bosanski Muslimani
- običaji sahranjivanja, 45-47
 - obrazovanje u Srebrenici, 94-97
- Bosanski Srbi
- civilne žrtve među bosanskim Srbima, 256, 272-276
 - povratak raseljenih osoba/preseljenje u enklave, 263
 - krivični procesi u SAD, 190-193, 208-212
 - izbjeglice u SAD, 192-195
- Bosansko-američki institut za genocid i obrazovni centar, 156
- Boston, 192
- Boston Globe*, 190, 193
- Boškić, Marko, 190-193, 301
- Bošnjak
- formalno usvajanje termina, 1 n. 2
 - političko vodstvo, 75, 87
- bratstvo i jedinstvo, 69
- Bratunac, 9, 44, 58, 66, 88, 93, 209, 213, 231, 239, 243
- komemoracija bosanskih Srba u, 40-42
 - Bratunačka pješadijska brigada, 189, 191
- Brčko, 35, 112
- status Brčkog, 129-130
- Brkić, Salih, 156
- Bugarska, 124
- Butler, Richard, 196-197, 202, 210, 229
- C**
- Card, Claudia, 24, 219, 283, 304
- Carski ratni muzej u Londonu (Imperial War Museum in London), 43
- Cassese, Antonio, 114
- Centar za kulturu i obrazovanje u Srebrenici, 97
- brisanje kulture, 13-15, 70
- Centralni sistem indeksacije (Central Index System – CIS), 191
- Cerić, Mustafa (reis-ul-ulema), 52-53
- Cerska, 265
- Chicago, 156, 163, 168, 172, 181
- Clark, Wesley, 232-233
- Clinton, Bill, 186
- CNAB - Congress of North American Bosniaks. Vidjeti: Kongres Bošnjaka Sjeverne Amerike
- Coalter, Scott, 195, 199
- Cohen, Stanley, 267
- Colorado, 183, 209
- corpus delicti*, 202
- Crna Gora, 95, 108, 155, 166, 213, 261
- Crni vrh, 58, 69
- Crvena rijeka, 84
- Crveni krst, 121-122
- Culbertson, Krispen, 195, 201-202, 205
- Č**
- Čančari, 23, 58
- Čavić, Dragan
- izvinjenje za Srebrenicu, 122, 253, 260, 268-271, 286
 - smijenjen iz Senata RS-a, 172
- četnik, 23
- Čustović, Hamdija, 156
- Ć**
- Ćatić, Hajrija, 82
- ćirilica, 15, 33, 94
- D**
- Dani*, 69
- Dani Srebrenice, 99
- Daytonski mirovni pregovori
- poricanje Srebrenice tokom, 264-265
- Daytonski mirovni sporazum, 23, 43, 73, 80, 107, 118-119, 124, 129, 159, 255, 259, 276, 290-291, 303
- i ustav, 123-124, 127
 - i prisustvo mirovnjaka, 76-77
 - kao rezultat genocida, 124, 257
- Demokratska Republika Kongo, 186
- demokratizacija, 256, 261. Vidjeti i: Bosna i Hercegovina, demokratska tranzicija
- DHS – Department of Homeland Security US. Vidjeti: Ministarstvo domovinske sigurnosti
- Detroit, 181
- dijaspora, 149, 305
- i Memorijalni centar i mezarje Srebrenica – Potočari, 47
 - Bosansci, 143-144
 - i religija, 153-154, 166-167
 - u Kanadi, 155
 - u Sjedinjenim Američkim Državama, 153-

- 155, 207-210
 11. juli komemoracija, 163
 politički aktivizam, 148, 153-163
 učešće na izborima, 160, 161 n. 308, 292,
 izbjeglice u, 150-151
 srpska, 159-160, 215
 Srebrenica, 27-28, 75-76, 83, 99-100, 144,
 148-149, 160-161, 163, 173-174,
 211
 mladi u, 143-144
 dijaspora bošnjačka, 156-157
 Direktiva 7., 11-13, 225-228, 230, 236, 238
 Direktiva 7.1., 228-230
 Divjak, Jovan, 282
Djeca Sarajeva, 121
Djeca Srebrenice, 162, 181
 DNK test, 23, 26, 37, 148, 164-170, 180-181
 Dodik, Milorad, 52, 93, 117, 120, 123, 156, 270-
 272, 286, 296-297
 poricanje genocida u Srebrenici, 271-274
 odgovor na hapšenje Divjaka, 282
dolus specialis, 113
 dokaz, 28-29, 218-219, 221-223, 230, 239, 254,
 256, 260-261, 269, 283, 301
 autentičnost, 200-202
 dokumentarni, 214-215, 222-223, 231-
 232, 246-247, 249
 isključivanje, 198, 201-22
 forenzika, 196, 249, 264-265, 269-270,
 283-284
 u predmetu na ICJ, 112-114
 svjedočanstvo, 214-115, 239-246, 246-
 247
 vizuelno, 234-235, 239-240
 vezano za VRS (Vojska Republike Srpske),
 18-190, 196, 199-200, 238
 mjesta pogubljenja, 9, 13-14, 222-223,
 239-240, 243-248, 265-266
 komemoracija, 26, 40, 62-63, 65-66
 na mjestu, 66-67, 230-231
 ekshumacije, 69-70, 265-266, 272,
 utjecaj na bosansku javnost, 264-265
 Dokumentacijski centar Republike Srpske za
 istraživanje ratnih zločina, 267
 elite i poricanje Srebrenice, 253, 256-261,
 267-268
 Kancelarija za vezu sa Haškim tribunalom,
 266
 međunarodni nadzor, 259-260, 272
 ratni ciljevi vodstva, 235-237
 spomenici žrtvama bosanskih Srba, 69-70,
 274-275, 304-305
 policija, 13-15, 20-21, 59-60, 62-63, 65-66,
 101-102, 209-210, 295-297
 integracija, 29-30, 60, 82-85, 117-118
 političko vodstvo, 11, 13-15, 122-123, 218-
 219, 252-254, 270, 286-287
 izvještaji o istraživanju genocida u Srebreni-
 ci, 266-269, 283-284
 odgovor na Inicijativu za dobivanje specijal-
 nog statusa, 117-118, 129-134, 39-140
 odgovornost za genocid, 27-28, 34-35, 105-
 106, 118-119
 odcjepljenje, 124-126, 1129-132
 Dom kulture u Pilici, 63, 70-71, 245, 304-305
 i spomenik bosanskim Srbima, 68-70, 274,
 304
 i spomenik poginulim u Drugom svjetskom
 ratu, 68
 kao mjesto pogubljenja, 66-67, 70
 posjeta 13. jula, 66-67, 70
 Dom za ljudska prava, 283
 presuda za Srebrenicu, 266-272
 Donia, J. Robert, 224, 228
 Donji Potočari, 58
 dosije o strancu, 192
 doznake, 27-28, 144-145, 147-148, 218-219. Vi-
 djeti i: socijalne doznake
 od bosanske dijaspor, 162 n. 311, 162-
 164
 od srebreničke dijaspor, 163-164, 180-
 182
Dnevni avaz, 137
 Drina, 33, 224, 294
 Drinski korpus, 112, 189, 191, 194-195, 197,
 206, 225, 228-231, 266
 Drugi svjetski rat, 157, 179, 184, 274
 društvena smrt, 25-26, 251, 304-305
 društveni pokret, 2-3, 106-107
 društveno znanje, 28-29, 215, 218, 220-221,
 238-239, 249-251, 305
 državljanstvo, 211-212
 Dubrave, 100
 Duijzings, Ger, 70
 Duraković, Ćamil, 57, 86, 93, 121, 133, 134,
 136, 137, 138, 139, 294, 300
 Durbin, Richard, 185, 207
 Durhan, NC, 193, 195
 Dutch (Dutchbat). Vidjeti: Holandija; Holandski
 bataljon
Dž
 džamije, 34, 69-70, 76-77, 156, 167
 u Srebrenici, 97-98
 u St. Louisu, 155, 173-176, 181-182
 obnovljene, 162-163
 Džeko, Edin, 206
 džemati, 153
 Džidžović, Šukrija, 147, 153

D

Dulići, 69

E

Egbers, Vincentius, 45 n. 59, 242,

Eichmann, Adolf, 219

elita

bošnjačka politička, 51, 125-126, 131, 134, 139

dijaspora, 154

Republika Srpska, 122-123, 215-218, 223-224

Srebrenica, 106-107

enklava, 106, 117, 123, 172, 224-225, 228. Vidjeti i: sigurna zona

etničko čišćenje, 13-15, 225-237, 239-240 pad, 11, 147, 179, 189, 196-198, 228-229, 261-263

prisilno protjerivanje iz, 11, 126, 149-150, 153, 225, 291

Žepa, 11, 172

Endgame: The Betrayal and Fall of Srebrenica, Europe's Worst Massacre Since World War II (Završnica: Izdaja i pad Srebrenice. Najveći masakr u Evropi poslije Drugog svjetskog rata), 179

Entiteti Bosne i Hercegovine, 19, 119, 124-125, 129, 258-259

Erdemović, Dražen, 70, 221-222

Erdoğan, Recep Tayyip, 52

Etiopija, 186, 194

etničko čišćenje, 113-114, 131-132, 158, 224, 236-237. Vidjeti i: Republika Bosna i Hercegovina, nasilje u

etnonacionalni identitet, 19, 69, 95, 98, 159, 166,

i dijaspora, 166-167

Bošnjak, 11-13, 18-19, 95-99

bosanski Srbin, 19, 94-99

etnoreligijski identitet, 3, 19, 99

kao crta koja definira državljanstvo, 271

bosanski Musliman ili Bošnjak, 95-97, 210

bosanski Srbin, 95-97

Evropska konvencija o ljudskim pravima (ECHR), 123-124, 269

Evropski parlament

Rezolucija o Srebrenici, 160-161

Evropska unija (EU), 159-160

pristupanje Bosne, 124

članstvo, 258-259, 303

Srbija, 278-279, 280-281

novčana podrška od, 42-43, 165

F

Fabrika akumulatora, 44, 48-49, 53, 58, 61, 135

Fabrika obuće "Standard", 189

Federacija Bosne i Hercegovine, 19, 33, 42, 59, 82, 84, 91-92, 90-94, 102, 119-120, 121-122, 127, 130, 214, 265-266, 278

Federalna komisija za nestale osobe, 48

Fejzić, Sabaheta, 48

fildžani, 59

Finska, 37

Fletcher, Laurel, 207

Florida, 168, 206, 208,

Foča, 113

forenzička arheologija, 248-249

forenzička nauka, 169

Francuska, 16-18, 164

G

Ganić, Ejup, 278, 282. Vidjeti i: slučaj Ganić

genocid

Ženevska konvencija iz 1948, 62-63, 108-109, 113-114, 123-124, 158-159, 206-207, 229-230

i osipanje, 75-76

primjena pojma, 20-21

kao koordinirano djelo, 75-76

kao društvena smrt, 24-25, 304-305

genocid

kao tip zla, 24-25, 219, 250-251

definicija, 20-21

jedinstvena priroda, 24-25, 219, 283-285, 304-305

preživjeli svjedoci, 237-241

SAD krivična gonjenja, 206-207

genocid u Srebrenici, 2, 9-15, 23-25, 228-230

i nasilje 1992., 67-70

i namjera, 20-21, 113-114, 214-215, 224-226, 229-230, 232-302

i krivične tužbe u SAD-u, 204-207

umjetničko predstavljanje, 163-164

kao osveta za Kravicu, 272-273

posljedice, 4, 5-6, 17, 21-22, 48-50, 74-76, 77-78, 106, 133-134, 140, 218, 249, 302

koordinacija, 41, 70, 118-119, 189-190, 225-226, 238-239, 242-243, 248

dokazi, 218-219, 231, 239, 249, 253-256, 269, 283

vijećanja ICJ o, 113-118

u odnosu na druge ratne događaje, 9-11, 267-268

na sudovima u SAD-u, 188-189

broj žrtava, 45-46

učesće u, 109-110, 114-115, 188-189, 198, 203-204

predumišljaj, 261-262

rezolucije, 156-157, 178-179, 302

priznanje, 157 n. 300, 159-160, 180-181, 285-287

- odjeci, 22-23, 28-29, 144-145, 147-148, 183-184, 188-189, 211-212, 249-251, 301
 revizionistički iskazi, 254-256, 256-268, 271, 283-285. Vidjeti i: Republika Srpska (RS), izvještaj o istraživanju Srebrenice
 drugi genocid, 106, 289
 jedinstvena priroda, 24-25, 113-114, 116-117, 158-159, 218-219, 236-237, 284, 288-289, 304-305
 Gershmann, Bennett, 204
Glasaču za Srebrenicu, 289, 293-300
 odgovor Republike Srpske, 295-297
 glasanje u odsustvu, 144, 292, 300
 globalizacija, 148-149
 Golić, Ejub, 38, 38 n. 2
 Goražde, 10
 Gornja Kamenica, 58
 Gornji Potočari, 162
 Grand Rapids, 168, 172
 Gratz, Dennis, 298
 Greensboro, NC, 193-194, 197, 199, 205
 "Grbić" (restoran), 169
 grobovi/grobnice, 37, 39, 42, 170-171, 275. Vidjeti i: nišani
 na kolektivnom mezarju, 44-48, 54
 briga o, 34, 42-43, 289
 Grupa za procjenu situacije u Srebrenici, 127-128
 Grupa prijatelja Bosne, Kongres SAD, 156, 157, 159
 "Guber" (banja), 82, 84, 101, 298-299
- H**
 Hadžić, Hasan, 69-70
 Hadžifejzović, Senad, 162
 Hag, 22, 25, 67, 106-111, 130, 184, 189-190, 196-197, 206-207, 207-209, 211, 217-218, 235, 249, 269. Vidjeti i: Međunarodni krivični sud za bivšu Jugoslaviju (ICTY – International Criminal Tribunal for the former Yugoslavia)
 Halilović, Mevlida, 84, 100
 Halilović, Šaćir, 84, 100
 Halilović, Hariz, 47
 Handanović, Rasema, 206
 Harbaš, Hamo, 277
 Harmon, Mark, 70
 Harper, Stephen, 160
 Hasić, Ahmo, 240, 243, 248
 Hasić, Muhamed, ef., 155, 157, 176
 Hasić, Nedžad, 277
 Hauser, Gideon, 220
 Hayat TV, 164
 Hays, Donald, 124
 Helsinški odbor za ljudska prava, 282
 Hemon, Aleksandar, 143
 High Point NC, 28, 194-195, 204
 suđenja bosanskim Srbima, 207-210. Vidjeti i: Vidačak; Pantić; Janković
 Historijski muzej Misurija (Missouri History Museum), 180
 Historijsko društvo Misurija (Missouri Historical Society), 181
 Hitchner, Bruce, 124
 Hladni rat, 78
 Hrvatska, 53, 164, 168, 213, 232, 261
 saradnja s Haškim tribunalom, 259-260
 hodočašće, 57, 62, 76
 Holandija, 16-19, 83, 155, 192-193, 283, 283-285,
 pomoć Srebrenici, 87-88, 132
 novčana podrška, 43-44
 Holandski bataljon (Dutchbat), 1, 9, 17, 135, 242, 243
 baza, 44
 uloga u prisilnom razdvajanju, 17
 Holbrooke, Richard, 232-233
 Holokaust, 21, 178, 220
 izložba, 43
 povratak kući, 72-74, 84-85, 99-103
 hotel "Domavia", 82
 hotel "Drina", 82, 98
 HRVWCU (Human Rights Violators and War Crimes Unit). Vidjeti: Jedinica za prekršitelje ljudskih prava i ratne zločine
 HRSP (Human Rights and Special Prosecutions Section). Vidjeti: Specijalni odjel za ljudska prava i krivično gonjenje
 humanitarna pomoć, 16, 227, 301
 organizacije, 72, 77, 84, 88-92, 102-103
 šatorsko naselje, 122
 humanitarizam, 7, 151, 303
 Husić, Behudin, 277
 Husić, Enver, 240, 246-247, 248
- I**
 ICE (Immigration and Customs Enforcement), Vidjeti: Služba za provedbu imigracijskih i carinskih propisa
 ICJ (International Court of Justice). Vidjeti: Međunarodni sud pravde
 ICMP (International Commission on Missing Person). Vidjeti: Međunarodna komisija za nestale osobe
 ICNAB (Islamic Community of North America Bosnia). Vidjeti: Islamska zajednica Bošnjaka

Srebrenica nakon genocida

- ka Sjeverne Amerike
 - ICTY (International Criminal Tribunal for the former Yugoslavia). Vidjeti: Međunarodni krivični sud (tribunal) za bivšu Jugoslaviju
 - identifikacija, 163-165
 - nestalih osoba iz bivše Jugoslavije, 163-170
 - nestalih Srebreničana, 22-23, 25-26, 69-70, 164, 166, 179-180, 264-265, 305
 - identifikacijski dokumenti. Vidjeti: lične karte
 - IFOR (Implementation Force). Vidjeti: Implementacijske snage
 - Illinois, 168, 185, 206, 206-207, 209
 - Imigracijski sudovi u SAD
 - struktura, 204
 - imovinski zakoni, 71
 - i napušteni stanovi, 80-82
 - u Republici Srpskoj, 80-82
 - Implementacijske snage (IFOR), 276
 - Inicijativa mladih za ljudska prava (YIHR), 244 n. 546, 282
 - Inicijativa za dobivanje specijalnog statusa, 7, 27, 34, 106-107, 292-293
 - i bošnjačko političko vodstvo, 123-127
 - i odluka Međunarodnog suda pravde, 118-123
 - i međunarodna zajednica, 127-130
 - i pravni status, 122-123
 - i općinski izbori, 139
 - i protesti u Sarajevu, 133-136
 - odbor, 120
 - zahtjevi, 120, 133
 - rodna dinamika, 120-122, 126-127
 - medijsko izvještavanje, 120-123
 - rezolucija, 120
 - rezultati, 140-141
 - odgovornost RS-a na, 120, 122-123, 130-132
 - Dan Ujedinjenih nacija za Srebrenicu, 127-128
 - INS (Immigration and Naturalization Service). Vidjeti: Služba za imigraciju i naturalizaciju
 - Institut za istraživanje genocida u Kanadi (Institute for Research of Genocide, Canada), 156
 - interno raseljene osobe, 42-43, 71-72, 77-82, 90-91, 126, 151-152, 200
 - pravo glasa, 192-193
 - intervencija, 2-9, 18, 29-31, 95-98, 105-107, 151-152, 217-219, 250-251, 289, 290-291, 300-305
 - u dijaspori, 147-148, 179-181
 - i identifikacija nestalih, 164, 169-170
 - intervencija (kont.)
 - i proizvodnja znanja, 8-9, 28-30, 213-215, 217-218, 249-251, 301-302
 - i Memorijalni centar, 38-40, 42-43, 45-46, 53-54
 - i kretanje, 27-28, 33-35
 - kao poricanje, 9, 254-258, 284-285
 - izbori, 289, 290-297, 298-299
 - svakodnevni oblici, 2-4, 18-20, 304-305
 - neuspjela, 15-18, 34, 106-107, 119-120, 293-294, 304-305
 - u zajednici, 106-107
 - humanitarna, 86-87, 154-155, 303
 - izolirana, 25-26
 - kao odgovor na nasilni konflikt, 3-4, 15-17
 - međusobno povezana, 2-4, 19-20, 159-160, 183-184, 209-210, 289-290, 298-299, 300-301, 304-305, 305
 - međunarodna, 3-9, 15-16, 29-30, 42-44, 64, 73-75, 91-93, 106-109, 126, 140-141, 164-165, 169-170, 267-268, 283, 290-293, 294, 300-301, 302, 303-305
 - latinska etimologija, 8
 - pravna, 106-107, 192, 210-211, 214-215, 218-219, 249-251, 253-256, 266-267
 - liberalna, 9, 29-31, 254-256, 268-269, 271-273
 - vojna, 9, 156-157
 - naseljavanje izbjeglica kao, 27-28, 143-144, 147-148, 152-153, 173, 181-182, 301
 - povaratak kao, 27-28, 73-77
 - društveni procesi, 18-19
 - vremensko značenje, 8, 302-303
 - SAD u toku rata, 204-205
 - nenamjeravana posljedica, 9
- IOM (International Organization for Migration). Vidjeti: Međunarodna organizacija za migracije
 - Iračke izbjeglice, 193-194
 - Iran, 97-98
 - Islamska zajednica, 43-44, 53
 - u Srbiji, 297-298
 - Islamska zajednica Bošnjaka Sjeverne Amerike (ICNB), 156
 - ispravljanje nepravde, 3-4, 6-8, 15-16, 18-19, 24-26, 73-74, 122-123, 139-141, 170, 179-180, 192-193, 249-250, 284-285, 288-289, 301-302, 304-305
 - među dijasporom, 194-195, 301
 - izvan Bosne, 27-28, 144-145
 - pravno, 56, 218-219, 220-221
 - mehanizam, 24-25, 159-160
 - Istočna Bosna, 8, 9, 13, 34, 44, 62, 68, 88, 117, 128, 162, 172-174, 189, 197, 258, 285, 301
 - Armija Republike Bosne i Hercegovine u, 37
 - masovne grobnice u, 13, 75
 - tenzije među građanima u, 261
 - pod kontrolom VRS-a, 9-11, 197-198, 232
 - nasilje u ratu u, 78-79, 116-117, 223-224,

- 272
 istina, 220-225
 činjenica ili *forenzička*, 221-222, 222-223, 224-225, 227-228, 230-231, 235-236, 239-240
 individualna ili *narativna*, 222, 235-236, 236-237, 239-240, 249
 Istorijski projekat Srebrenica, 283-284
 izbjeglice, 147-152. Vidjeti i: prisilne migracije naseljavanje izbjeglica kao "problem", 150-151
 Izborni zakon, 290-293
 amandman iz 2008, 293
 izbori kao intervencija, 292-297
 učesće dijaspora u, 160-161, 161 n. 35, 180-181,
 opći, 118, 270-271
 uključenost međunarodne zajednice u, 291-292
 općinski, 136-139, 161-162
 općinski 2008, 293
 općinski 2012, 291-293
 izgradnja države, 5-6, 27, 29-30, 43-44, 289-290
Izgubljeni dječaci Sudana, 194
Izjava 710399, 285-286
 Izrael, 119-220
- J**
 Jagger, Bianca, 179
 Jagličić, 245
 Janković, Milivoje, 194-195, 199-208
 Jansen, Stef, 5, 73
 Janvier, Bernard, 105
 Japan, 2, 37
 JCE (Joint Criminal Enterprise). Vidjeti: Udruženi zločinački poduhvat
 11. septembar 2001. Vidjeti i: Sjedinjene Američke Države, imigraciona politika, 185
 Jelisić, Goran, 112
 Jedinica za prekršitelje ljudskih prava i ratne zločine (HRVWCU), 186-187, 191, 197, 201, 205, 210
 Jenkins, Sanela Diana, 278
 Jeremić, Vuk, 286
 Jezero, 120
 jezik
 i prevođenje/tumačenje, 200-201
 etnopolitika, 200
 JNA. Vidjeti: Jugoslovenska narodna armija
 Jokić, Dragan, 243
 Jovanović, Vladislav, 263-265
 Jugoistočna Evropa, 221, 257
 Jugoslovenska narodna armija (JNA), 115, 278
 Jugović, Amir, 179
- Juli, 11. komemoracija. Vidjeti: Memorijalni centar i mezarje Srebrenica – Potočari; komemoracija; godišnjica u Srebrenici
 Juli, 13. komemoracija, 26, 62-67, 305
 i međunarodna intervencija, 64-66
 i vjerski obred, 66
 i opstrukcionizam Republike Srpske, 64-65
 i policija Republike Srpske, 64-65
 reakcija bosanskih Srba na, 66
 Justice, Christopher, 195, 199, 201, 205
- K**
 Kahn, Sara, 179
 Kakanj, 57, 116
 Kamenica, 23
 kamp žrtava genocida, 120-123. Vidjeti i: šatorsko naselje
 kampanja na bilbordima, 213
 Kanada, 152, 154, 160, 162, 190
 i dijaspora iz Srebrenice, 47, 149
 Kanadske snage, 17
 Kanadski parlament, 160
 Karadžić, Radovan, 11, 113, 179, 224, 228, 270
 o patriotizmu bosanskih Muslimana, 236-237
 suđenje, 219, 235-236, 242-243
 Karganović, Stefan, 284-285
 Kebo, Ozren, 125
 Kladanj, 1, 13
 Klisa, 69
 Klutho, Ron, 173
 Koalicija "1. mart", 300
 Kočević, Vesna, 297-300
 kolektivni centri, 80, 82
 u Tuzli, 83
 kolektivna kosturnica, 44
 Kolind, Torsten, 84
 kolona
 bijeg muškaraca i dječaka iz enklave, 1-2, 11, 55-58, 60, 105, 230-231, 240, 243-250, 302
 učesnika *Marša mira*, 1-3, 8, 54-57
 komemoracija, 75-76, 286
 petnaesta godišnjica, 51-54, 57, 62, 64
 godišnjica Srebrenice, 26, 27, 37, 39-41, 43-44, 51-54, 64, 102-103, 122, 127, 136, 137
 prisutni u, 51-52
 politika, 53
 Komitet obespravljenih iz Bosne i Hercegovine, 179
 Komisija za obnovu i povratak u Srebrenicu, 88-90
 Komisija za Srebrenicu, 268-269
 baza podataka o nestalim osobama, 268

Srebrenica nakon genocida

- izvještaj o, 221-222, 253-255
komšije, 103
Kongres Bošnjaka Sjeverne Amerike (CNAB), 154-156, 160, 161, 181
Kongres SAD-a, 157, 184
 Rezolucija Kongresa, 200
Konjević Polje, 62, 213
Kosovo, 168, 232, 261
kosovski Albanci, 166
Kozluk, 245
Krajišnik, Momčilo, 13
Kravica
 napad na "krvavi Božić" 1993., 41 n. 50, 272-274,
 komemoracija 13. jula, 65-66
 na mjestu pogubljenja, 62-63, 218-219, 240-241, 244-246, 247-248
 komemoracija bosanskih Srba u, 40-42
 spomenik bosanskim Srbima, 274-275
 pritvor i pogubljenje u, 247-251
 grafiti, 273-274
kretanje, 2, 27, 34-35, 40-42, 47-48, 60, 61-63, 65-67, 75-77, 143-144, 290-291, 294-295.
Vidjeti i: sjećanje i povratak, 76-77
 Inicijativa za dobivanje specijalnog statusa, 121-122
 sloboda, 295-297
Krivaja, 228-231
Krstić, Radoslav, 112, 197, 237
 presuda za genocid, 229-230
 presuda, 244-246, 266
 suđenje za, 218, 243, 246
Krušev Do, 83-86
Kruzel, Joseph, 233
Kulagić, Amir, 105, 125-126
Kur'an, 44, 157
- L**
Lajčak, Miroslav, 292
Latinska Amerika, 206
 kršenje ljudskih prava, 186, 191-192
lične karte, 297
livada u Sandićima, 240, 243-246, 248
London, 278
Luka (zarobljenički logor), 112
lustracija, 131, 257-258
- Lj**
Ljekari za ljudska prava (Physicians for Human Rights), 179
Ljetni univerzitet Srebrenica, 53
Ljubovija, 93
ljudska prava, 159, 179, 180, 268
 istrage u SAD-u, 184-187, 190-193, 196
 zakon, 185
 kršenje, 131-132, 185-186, 188, 191-192, 204-205, 206-207, 211
- M**
Mackenzie, cesta, 170
Maday, Tom, 180
Majke enklava Srebrenica i Žepa, 26, 48, 52-53, 62-63, 108-109, 13-114, 121-122, 162-163
Majke Srebrenice, 62, 121-122, 162-163
Malezija, 97
Malkić, Abdurahman, 86, 291-292
Malkki, Liisa, 150
manjinski povratak, 87-88, 105-106, 120-122, 151-152
Marš *mira*, 1-3, 11, 27, 54-62, 65, 105, 214-215, 302
 i bošnjačka sela, 58-59, 61
 i sela bosanskih Srba, 61
 i briga za mrtve, 61-62
 komemorativna obilježja, 58-59
 ciljevi, 54-56
 učesnici, 57-59
 međunarodni, 2
 vjerski elementi, 56-57
Mart 8. Vidjeti: Međunarodni dan žena
masovna pogubljenja, 11-15, 58-59, 197-198, 228-232, 239, 240, 243, 245-246, 248, 261-262
masovne grobnice, 13-15, 57-58, 60, 62-63, 68-69, 75-76, 130, 166, 213, 254-255, 261-263, 265-266. Vidjeti i: sekundarne masovne grobnice
 forenzička istraga, 262-263, 265-266
 svjedočanstvo o, 248
Massachusetts, 183, 191, 208
Masse, Brian, 160
McCarthy, Patrick, 173-175, 179, 180
McCloskey, Peter, 223-224, 239-240, 242, 247-248
mediji, 4-6, 9, 57-58, 64-65, 66, 68-70, 105, 109-110, 15-116, 120-122, 126-127, 136-139, 156-158, 164-166, 234-235, 238-239, 249
 kao kanali poricanja, 256-257, 257-258, 261-262, 265-266
 kao objekt intervencije, 254-256
 srpska državna kontrola, 256-257
Međunarodna komisija za nestale osobe (ICMP), 25, 48, 163-170, 179-180
 i dijaspora, 165
 i kampanja prikupljanja DNK uzoraka u Evropskoj uniji, 164-168
 mandat, 164

- Online Inquiry Center*, 169
kampanja prikupljanja DNK uzoraka u SAD, 168
- Međunarodna organizacija za migracije (IOM), 152, 199-200
međunarodni režim za izbjeglice, 77-78, 81-82
- međunarodna zajednica, 1, 16-20, 63, 105, 117-119, 126, 169. Vidjeti i: intervencija; međunaroda
i ustavna reforma, 124-126
i poslijeratna Bosna i Hercegovina, 4-6, 290-294, 302-303
i povratak izbjeglica, 74.75, 78-82, 91-92, 93, 119
politika zadržavanja, 77-81
definicija, 4-6, 5 n. 6
uključenost u poslijeratnoj Srebrenici, 18, 24-25, 27, 51-52, 64-65, 76-78, 86-87, 123-125, 139-140
odgovor na Inicijativu za dobivanje specijalnog statusa, 127-130, 132-133
- Međunarodni dan žena, 26, 97-99
- Međunarodni fond solidarnosti, 121-122
- Međunarodni krivični sud za bivšu Jugoslaviju (MKSJ/ICTY), 20, 23-24, 25, 28-30, 66-67, 70, 108-109, 113.118, 159-160, 188-189, 196, 209-210, 258-259, 261-262, 284-285, 301
Član 7 (1)., 226
saradnja s vladom SAD, 184, 191-194
Odjel za demografiju, 116-117
nalazi o genocidu u Srebrenici, 109-110, 111-112, 122-123, 224-225, 236-237, 250-251
utjecaj nalaza, 250-251, 260-261, 265-266
razmjena informacija, 184, 191-197, 205-207, 211-212
istrage, 188-192, 201, 281-282, 302
i opstrukcije RS-a, 265-266,
Ured tužioca (OTP), 189-190, 191-192, 196
Outreach Program, 250-251
suđenja vezana za Srebrenicu, 214-215, 217-224, 226-227, 229-251
statut, 225-226
- Međunarodni sud pravde (ICJ), 20-21, 27-28, 105-106, 113-119, 131-132, 253, 274
odluka, 110-120, 123-124, 123-124, 132-133, 139-140, 271
privremena naredba, 108-110
oslanjanje na nalaze Haškog tribunala, 11-114
- međunarodni krivični sudski postupci, 25-26, 184, 218, 253
kao proizvodnja historije, 218-219
- Međunarodno humanitarno pravo, 196, 206-207, 229-230
- međunarodno krivično pravo, 20, 22, 109-110
- Meholjić, Hakija, 83, 93, 119-120
- MEJA (Military Extraterritorial Jurisdiction Act).
Vidjeti: Zakon o vojnoj ekstrateritorijalnoj jurisdikciji
- Melbourne, 293
- Memorijalni centar i mezarje Srebrenica – Potočari, 1, 2, 8, 19, 27, 34-35, 75-77, 138, 162, 180-181, 257-258, 272, 301
i bivša UN baza, 37, 42-44, 45-46
i općinski izbori, 290
i vjerska praksa, 44-45, 53
kao odredište *Marša mira*, 60-62
kao oblik intervencije, 39-42, 45-46, 290
kolektivno mezarje u, 33-34, 44-48
dizajn, 42-43
Fondacija, 42-46, 127-128, 132-133
prva ceremonija, 45-46
knjiga utisaka u, 37-38
u kolektivnom pamćenju, 42-43
komemoracija 11. jula, 25-26, 40, 54, 135-136, 213
Zakon o, 132-133, 140-141
lokacija, 39-42, 42-45
masovni ukop u, 45-46, 47-48, 51-54
zvanično otvaranje, 213, 126-128
povezano s povratkom izbjeglica, 42-44, 289-290
St. Louise, 7, 28, 39, 56, 147, 151-153, 154-156, 156-157, 163-164, 169-182, 291-293
i bosanska socioekonomska mobilnost, 173-176, 177-179
i srebrenička dijaspora u, 148-149
bosanska groblja u, 171-172, 173-176
bosanska zajednica u, 173-176
bosanske firme u, 173-176, 177-178
bosanska mladež u, 176-177
manifestacije u dijaspori, 178-181
obrazovanje u, 176-177, 178-179
Islamski centar u, 173-176, 177-178
komemoracija 11 jula, 178-179
Srebrenička zajednica u, 173-178, 177-179
- Merhamet, 122
- mezarje. Vidjeti: Memorijalni centar i mezarje Srebrenica – Potočari; St. Louise
- Michigan, 168, 172, 194, 209
- Mihatovići, 126
- Miletić, Radivoje, 227
- Milići, 88, 93
grafiti u, 272-274
- Milošević, Slobodan, 113, 122, 235, 259
i genocid u Srebrenici, 232-234
dokazi protiv, 114-115
transfer u Hag, 259-260

Srebrenica nakon genocida

- suđenje, 110-111, 114-116, 232-236
- Minnesota, 194
- Ministarstvo domovinske sigurnosti (DHS), 186, 196, 210
- Ministarstvo pravde, 186
- deportacija, 193, 203-204. Vidjeti i: postupak uklanjanja
- mjesta pritvaranja, 12-13, 45, 232-233, 238-246, 248
- komemoracija na, 24-25, 62-63, Pilica, 70
- Ministarstvo vanjskih poslova SAD-a (State Department), 109, 227-228
- Ministarstvo za izbjeglice i raseljene osobe, 71, 72
- Mišić, Živojin, 255
- Mladić, Ratko, 11, 17, 62, 80-82, 113-114, 178-179, 183, 211, 224-225, 226-229, 234-235, 239-240, 242, 247, 294
- poricanje zločina u Srebrenici, 260-263
- suđenje, 217-218, 219, 22-224, 237-239, 242, 243-245
- Morillon, Philippe, 105
- Moskva, 284
- Mravnjaci, 58
- muzej, 97
- Mujić, Fadila, 135
- Mujkić, Muhamed, 48
- munara, 97, 176-177
- MUP. Vidjeti: Republika Srbija, Ministarstvo unutrašnjih poslova
- Muratović, Murat, 154-155
- musala, 37, 38, 41, 46, 51, 61, 135
- ## N
- nacistički
- logori smrti, 238
- istrage o ratnim zločinima, 185-186
- nakon
- definicija termina, 29-31, 303
- napad u Dobrovoljačkoj ulici, 278, 282
- narativi o žrtvi, 2, 56-57, 66-67, 98-99, 160-161, 257-258, 269, 274
- narodno kolo, 97
- naseljavanje izbjeglica, 27-28, 73-74, 144-145, 147-155, 156-157, 164-165, 168, 170-172, 184-185, 186-187, 193-194, 211-212, 293-294
- kao intervencija, 143-145, 147-148, 181-182, 301
- Naša stranka, 298
- NATO (North Atlantic Treaty Organization/Organizacija sjevernoatlantskog saveza), 232
- zračni udari, 228
- članstvo, 259, 303
- Partnerstvo za mir, 118
- mirovne snage, 259
- mirovna misija, 276. Vidjeti: Snage za implementaciju (Implementation Force); Stabilizacijske snage (Stabilization Force)
- zaštita stanovništva Srebrenice, 215
- „Nema sigurnog utočišta“, 187, 191
- zabrana vraćanja u zemlju, 151
- nestale osobe. Vidjeti: identifikacija
- Neuffer, Elizabeth, 190, 193
- „Ne zaboravimo“, 33, 34, 164
- Nezuk, 57, 61, 215
- New York, 86, 168
- Nice, Geoffrey, 234
- Ničija zemlja*, 298
- „nije došao“. Vidjeti: „Oni koji nisu došli“
- Nikolić, Drago, 230
- nišani, 33, 37, 43-44, 45-48, 49-50, 56, 60, 67-69, 169-171, 301
- Nova Kasaba, 245, 265
- Novi Zeland, 37
- Nuhanović, Hasan, 22-25, 304
- Nukić, Beriz, 177
- ## Nj
- Njegoš, Petar Petrović, 95
- Njemačka, 61, 83, 165, 166-167, 190
- ## O
- obnova, 42-43, 44-45, 73-74, 77-78, 106-107, 128, 218
- pomoć, 71-72, 77-78, 84-92, 102-103, 162-163, 211
- pravo na, 91-93
- kao intervencija, 86-87, 300-301, 303, 305
- obnova, 2, 5-8, 9, 24-25, 29-30, 140-141, 181-182, 198, 284-295, 304-305. Vidjeti i: društvena obnova
- mehanizmi, 284-285, 298-299
- obnova društva, 3-4, 4-5, 91-92, 164, 296-297. Vidjeti i: oporavak društva
- Obradović-Wocknik, Jelena, 258
- OHR (Office of the High Representative). Vidjeti: Ured visokog predstavnika
- Ogata, Sadako, 79
- Oktobarska revolucija, 257
- Olimpijska dvorana Zetra, 105
- Ong, Aihwa, 152
- „Oni koji nisu došli“, 2, 62, 147
- Općina Srebrenica, 57-58
- i pomoć za obnovu, 77-78, 85-87, 92-94, 116, 121-122
- povratak Bošnjaka u, 71-75, 88-94, 105-

- 111, 118-120, 130, 140-141, 289-290
bosansko-srpsko stanovništvo, 80-82, 298-299
povratak/preseljenje bosanskih Srba u, 74-75, 81-82, 87-88
prvi povratnici u, 81-82, 120-121
ekonomski uslovi u, 93-94, 105, 106-107
poslijeratna demografija, 80-83, 95-96, 293-294
ruralna područja, 86-88
oporavak društva, 1, 15-16, 98-99, 169-170, 285-287, 304-305. Vidjeti i: obnova društva i povratak izbjeglica, 73-74
kao cilj intervencije, 4, 5-8
Orahovac, 231, 240, 245, 248-249
Oregon, 183, 206, 208,
Orić, Mevludin, 240, 248-249
Orić, Naser, 38, 81
kao vođa napada na Kravicu, 272
Orie, Alphons, 217
Osat, 162
OSCE (Organization for Security and Cooperation in Europe/Organizacija za sigurnost i saradnju u Evropi), 96
OSI (Office of Special Investigation). Vidjeti: Ured za specijalne istrage
Osmanović, Adil, 128
Osnovna škola "Vuk Karadžić", 243
- P**
Pantić, Uglješa, 194-195, 198-199, 203-205, 208,
paravojne snage, 67, 109, 115, 183, 232
partizan, 67
Pašić, Bakir, 277
Patterson, Orlando, 24
pečat, 71
Pejić, Nenad, 286
Perley, Brent, 198
Peskin, Victor, 259
Peštalić, Damir ef., 64, 66
Petrića, 84, 91
Petrović, Zoran, 246, 249
Petkovci
brana, 63, 67, 237, 240, 245, 248
škola, 63, 66
Phoenix, 206
PIC (Peace Implementation Council). Vidjeti: Vijeće za provedbu mira
Pilica, 23, 70, 221, 305
Pinochet, Augusto, 278
PIP (Podrinje Identification Project/Projekat identifikacije Podrinje), 50
Plavšić, Biljana, 270
Pododbor za ljudska prava i zakone Senata SAD-a (Human Rights and the Law Subcommittee of the U.S. Senate), 185
Podrinje, 10, 11, 15, 21, 28, 33-35, 42, 61, 66, 75, 78-82, 87-88, 102-103, 126, 143-144, 150, 173, 177, 223-225
žrtve među bosanskim Srbima, 251, 273-274, 297-298
Popović, Vujadin, 230, 243
presuda za genocid, 271
sudeње, 18-119, 130-132, 243-245, 247-248, 249
poricanje, 29, 161, 217, 301
među običnim građanima, 258
kao strategija elite, 258, 267-268
kao intervencija, 285-286
kao dio zločina u Srebrenici, 261-262
sudovi kao instrumenti, 276-277
diskurs, 260-261, 284, 296-297, 301
efekti, 260-261
ideološki i materijalni razlozi za, 258
utjecaj na RS i srbijanske građane, 285-286
interpretativno, 168, 251-252, 271, 283
opravdanje kao strategija, 261-263
retorika, 51, 64, 256, 270-271, 272
strategije, 9, 214-215, 256-258, 295-297
međunarodni odgovor na, 272
postupak deportacije, 147-148, 183-184, 186-187, 204-206, 217-218, 301
"poštene ljudi", 84-85, 102
Potočari; 1, 27, 37, 41, 42, 47, 53, 56-58, 61, 76-77, 135, 138, 214, 228-229, 274, 301. Vidjeti i: preživjeli svjedoci; zarobljeni u Potočarima
progon iz, 13-15, 45-46, 229-230, 247-248
odvajanje muškaraca i dječaka iz, 11-14, 240-241, 242-243
baza Ujedinjenih nacija u, 1, 11, 99-100, 228-229
povratnici. Vidjeti: povratak izbjeglica
presretanje komunikacija, 223, 230, 235, 302
preživjeli svjedoci, 237-241
dokazi, 241-242
utjecaj, 249-250
individualne priče, 241-243
narativne niti, 239-241, 242-243, 251
kolone, 243-251
zarobljenika u Potočarima, 242-243, 245-246, 248-249
razdvajanje u Potočarima, 239-241, 242-243
preživjeli Srebreničani, 2-3, 18-19, 21-22, 23-25, 29-31, 34-35, 47-48, 56-58, 60, 62-63, 106-107, 109-111, 115-116, 116-117, 118-119, 132-141, 170-171, 179-180,

Srebrenica nakon genocida

- 207-209, 215-117, 249, 257-258, 303
 - aktivizam, 66, 260-261, 267-268, 283-285
 - i utjecaj poricanja od strane RS-a, 272
 - i međunarodna zajednica, 15-19
 - Dom za ljudska prava, 267-269
 - kao svjedoci Haškog tribunala, 236-251. Vi-djeti i: preživjeli svjedoci
 - utjecaj poricanja na, 272-273, 284-286, 287
 - manipulacija svjedocima, 125-126
 - preživjeli srebreničkog genocida u St. Louisu, 163-164, 180, 181
 - Prijatelji Srebrenice*, 99
 - Prijedor, 47, 111-113, 171-172, 176
 - prisilna migracija, 75-76, 77, 149-151, 173, 211
 - i zaštita, 77-79
 - iskustva, 77-78
 - odgovori na, 76-81
 - privatne firme
 - progon tokom rata, 235-237
 - proizvodnja znanja, 27, 28-29, 40, 223-224, 236-237, 239-240, 249-250
 - kao intervencija, 214-215, 218-219, 269, 301-302
 - tehnologije, 220-221, 238-239
 - Projekat Daytonskog mirovnog sporazuma, 124
 - Projekat Lazarus*, 143
 - propaganda
 - o Bosanskoj armiji i ubijanju u Srebrenici, 260-266
 - o muslimanskim teroristima, 261-263
 - RS i srpske kampanje, 256-257, 259-260,
 - povratak izbjeglica, 2-3, 27, 34-35, 143-144, 148-149, 151-152, 158, 162-163, 209-210, 256-257, 289-290, 293-294, 295-297. Vi-djeti i: manjinski povratak; pravo na povratak pogođeno srpskim poricanjem, 285
 - i ekonomski uslovi, 85-86, 86-88, 92-94
 - i obrazovanje, 94-98, 105-106
 - i starije raseljene osobe, 84, 92-93, 94
 - i međuetnički odnosi, 73-76, 97-100, 102-103
 - i pljačka, 72-73, 101
 - i opstrukcija, 72-74, 84
 - i povratak imovine, 71-72, 75, 89-90, 102-103, 289-290
 - i religija, 94-95
 - i sigurnost, 82-84, 101-102
 - kao intervencija, 15-16, 25-26, 74-77, 106-107, 301
 - kao politika, 42-43, 79-80, 84-85
 - kao pravo, 34-35, 159-160, 179-180, 190-192
 - bošnjačka politička podrška, 83, 86-87
 - birokracija, 72-73
 - zadržavanje, 78-81
 - pravo na, 102-103
 - rodna dinamika, 102-103
 - zdravstvena zaštita, 94, 290-292
 - penzije, 93-94, 290-292
 - trajni, 74-76, 91-92, 98-99, 102-103
 - registracija, 93-94, 290-292
 - pravo da se zna, 159-160, 268, 285-286
 - pravo na ostanak, 78-79
 - pravo na povratak. Vidjeti: Aneks 7., 72-74, 159-160, 290-292
 - Prvi svjetski rat, 255
- ## R
- rad na sjećanju, 47-49, 51-52, 54, 62-63, 135-136, 178-179
 - Radio *Behar* St. Louise, 156
 - Radišić, Živko, 266
 - Ramazan, 26, 209
 - Rastetter, Robert, 199
 - Ratković, Radojica, 298-299
 - Razvojni program Ujedinjenih nacija (UNDP), 6-8, 77-78, 85-88, 115-116, 131-133, projekat brzog efekta, 86-87
 - Regionalni program oporavka Srebrenice (SRRP), 87
 - registracija glasača, 154, 180-181, 290-292, 295-299, 301-301, 304-305
 - reparacije, 18-19, 29-30, 85-86, 107, 281-282, 284-285, 300-301
 - Republika Bosna i Hercegovina, 1, 33, 57, 60, 204-205, 229-230, 238-242
 - predmet na međunarodnom sudu pravde, 107-110
 - zločini počinjeni u, 113-115, 229-230
 - odgovornost za ratne zločine protiv JNA, 278
 - Republika Srpska (RS), 8-9, 18-19, 27-28
 - i poricanje, 28-29, 122-123, 215, 254-258, 272, 285
 - i međuentitetska linija razdvajanja, 33
 - i memorijalni centar, 39, 42-43, 45-46, 51-52
 - Skupština, 254-255
 - povratak Bošnjaka u, 84-86, 87-93, 94, 99-100, 290-291
 - dogovaranje sa SRJ, 113-115
 - Ricoeur, Paul, 238
 - Rizvić, Adnan, 169-170, 179-180
 - rod
 - i izmjenjena vjerska praksa, 47
 - i efekti genocida, 45-46, 46-47
 - povratak izbjeglica, 90, 100
 - i aktivizam u vezi sa Srebrenicom, 121
 - i preživjeli iz Srebrenice, 3-4, 3 n. 3
 - rodni list, 297
 - Rohde, David, 94, 179

- RS. Vidjeti: Republika Srpska
- Ruanda, 186
genocid, 16, 75
- Ruralno-urbane podjele, 80-82, 85-86, 177
- Rumunija, 124
- Rusija, 108
- S**
- SAA (Stabilization and Association Agreement). Vidjeti: Sporazum o stabilizaciji i pridruživanju sabah, 147
- Salihović, Mirsad, 179
- Samarah, Tarik, 164, 213-214
- Sarajevo, 33, 54, 62, 67, 80-81, 98-99, 105, 107, 116, 176, 178, 192, 280, 281-282
i raseljeni iz Srebrenice, 42-43, 83, 91-92, 139, 291-293
i improvizirano šatorsko naselje, 34-35, 119-120
i bijeg bosanskih Srba iz, 13-15, 80-81
protesti u junu, 133-136
- Sarajevska škola za nauku i tehnologiju (Sarajevo School of Science and Tehnology – SSST), 278
- satelitski snimci, 248
- Savez nezavisnih socijaldemokrata (SNSD), 270, 297
- Savezna Republika Jugoslavija (SRJ), 166, 257, 261-263
i ICJ, 107-108, 113-115
vojska, 115, 222
poricanje srebreničkog genocida, 263-264
uloga u genocidu, 115
- Savjetodavno vijeće za Bosnu i Hercegovinu, 156
- Schwarz-Shilling, Cristian, 128, 132
- SDA. Vidjeti: Stranka demokratske akcije
- SDP. Vidjeti: Socijaldemokratska stranka
- SDS. Vidjeti: Srpska demokratska stranka
- sekundarna migracija, 171-172, 193-194
- Selimović i drugi, 268
- sekundarne masovne grobnice, 13, 14, 23, 41-42, 58, 262-263, 266. Vidjeti i: masovne grobnice
- Senat SAD-a
Rezolucija 270, 179
- SFOR (Stabilization Force). Vidjeti: Stabilizacijske snage
- Sidran, Abdulah, 135
- Sierra Leone, 186
- sigurna zona, 1, 38, 120, 122-123, 151, 225-226, 248, 260-261, 273
Rezolucija 819 Vijeća sigurnosti UN-a, 16-17, 79
uslovi u, 16-17
pad, 9-19, 19-20, 197, 224-25, 228-229
humanitarna pomoć, 15-16, 225-226
stanovništvo, 77-78
- Silajdžić, Haris, 123, 125, 133-134, 280
- Simić, Olivera, 48
- Sinclair-Smith, Susan, 198
- sjećanje
i kretanje, 27, 33-35, 9-43, 43-44, 51-52, 60-61, 75-76, 105, 111-112, 144-145, 148-149, 300-301
i povratak, 76-77
kolektivni, 29-30, 76-77
javnost, 27, 68-70
- Sjedinjene Američke Države, 17, 27-29, 83, 121, 128, 144
ustavna reforma BiH, 123-125
i dijaspora iz Srebrenice, 47-48, 147-148, 148-149, 301
imigracijska politika, 144-145, 173, 183-187, 188-189
i muslimani, 209-210
i sigurnost, 185-187, 188
nakon 11. septembra, 73, 188, 185-187, 209-210
investicija u intervenciju, 303
novčana podrška, 43-44, 184
politika naseljavanja izbjeglica, 152-153
- Sjeverna Amerika, 163
i bosanska dijaspora, 152-153, 156, 157-159, 180-181
- Sjeverna Karolina, 183, 206, 207, 208, 209
bosanske izbjeglice, 193-194
zajednica bosanskih Srba u, 194-195, 199-200
- Sjeveroistočna Bosna, 117
- Skelani, 130
- Slay, Francis, 176
- Skupština srpskog naroda Bosne i Hercegovine, 224, 294
- slučaj Ganić, 278-283
i termin "Međunarodni borbeni sukob", 280-282
odbacivanje ekstradicije, 282
zahtjev Srbije za ekstradiciju, 270-282
svjedok A, 279-280
- Služba za imigraciju i naturalizaciju (INS), 186, 190-191, 192-193
kršenje imigracijskih propisa, 28, 144, 184-185, 188, 196-198, 203, 301.
Vidjeti i: Sjedinjene Američke Države, imigracijska politika; postupak deportacije
i krivični postupci, 203-204
istrage, 205
krivično gonjenje, 192
- Služba za provedbu imigracijskih i carinskih pro-

Srebrenica nakon genocida

- pisa (ICE), 185, 191, 194, 196, 204-205, 205-207
- snage Teritorijalne odbrane, 282
- Snape, Alison, 179
- Socijaldemokratska partija (SDP), 83, 97-98, 120, 296
- Socijalistička Federativna Republika Jugoslavija (SFRJ), 282
- socijalna doznaka, 147-148, 164-165, 169-170, 305
- Somalija, 186, 194
- South Country (Missouri), 152, 170, 174, 177
- Specijalni odjel za ljudska prava i krivično gonjenje (HRSP), 185
- Spomen soba, 48-50, 53-54, 180-181, 302
- Sporazum o stabilizaciji i pridruživanju (SAA), 124
- Srbija (Republika Srbija), 29, 33-35, 38, 45, 93, 106, 130-131, 155, 213
- predmet protiv Ejuba Ganića, 278-283
- saradnja s Haškim tribunalom, 258-261
- poricanje genocida, 9, 29-30, 214-215, 254-260, 262-265, 276-277, 279-285
- dijaspora, 160-161, 166, 215
- strana pomoć, 259-260
- Haški tribunal i promjena stavova kao rezultat, 234, 259-261
- Ministarstvo unutrašnjih poslova (MUP), 113-114, 258-259, 234-235
- uloga u ratu u Bosni, 280-281
- uloga u genocidu, 12-15, 27-28, 108, 118-119, 127, 232-233, 243-245, 258-259, 259-260
- Deklaracija o Srebrenici, 159-160, 279-280, 285-286
- logori u, 139, 143
- Srebrenica
- kao "poklon" srpskom narodu, 11, 217
- autoritet nad, 8-9, 60, 98-99, 142
- grad, 33-34, 77-78, 80-82, 84-85, 94-97, 98-99, 102-103
- zločini, 41-42, 183-184, 188-190, 203-204, 242-243, 253-256, 269. Vidjeti i: genocid u Srebrenici
- Srebrenica, 83, 97
- Srebrenica juli 1995., 48-50
- Srebrenički „Čilim sjećanja“, 163-164
- srpski jezik, 94-96, 199-201
- Srpska pravoslavna, 167-168, 198-199, 265-266
- crkva, 70, 97-98
- ikonografija, 13-15, 68-69, 70, 93-95, 95, 101-102
- SRJ. Vidjeti: Savezna Republika Jugoslavija
- Srpska demokratska stranka (SDS), 13, 120, 270, 297
- SRRP (Srebrenica Regional Recovery Program)
- Vidjeti: Regionalni program oporavka Srebrenice
- Stabilizacijske snage (SFOR), 82-83
- Stakić, Milomir, 112
- Stranka demokratske akcije (SDA), 93, 124, 128, 137, 139, 290-291
- Stranka za Bosnu i Hercegovinu, 123
- Stanković, Ranko, 118
- Stari grad, 84, 97
- Stevanović, Obrad, 234
- Stojković, Slobodan, 234
- Stover, Eric, 241
- Subašić, Munira, 110, 113
- Sućeska, 85, 121
- Sud Bosne i Hercegovine, 193, 206, 282
- Sudanske izbjeglice, 194
- Suljagić, Emir, 50, 289, 296, 298
- Suljić, Huren, 242, 248
- Suljić, Osman, 86, 139
- suđenje za ratne zločine, 106-107, 117-118, 131-132, 183-184, 206-207, 253, 257-258
- svjedočenje, 196-202, 222-224, 234-235, 254-256, kriza, 234-235
- elitni svjedok, 222-223, 231-232, vještak, 215-216, 222-223, 228-229
- očevidac, 214-215, 217-219, 236-251, 302. Vidjeti i: preživjeli svjedoci
- počinilac, 70, 222-223, 223-224, 230-232, preživjeli, 220-221, 222-223
- rodbina nestalih, 249-251
- Sydney, 39

Š

- Šaćirbegović, Muhamed, 109, 113, 116, 285
- šadrvani, 44
- šatorsko naselje, 120-123, 127, žene i djeca u, 120-122
- “Šest strateških ciljeva srpskog naroda”, 224, 293-294, 237, 293-294
- Šetići, 69
- 60 minuta, 122
- škola u Grbavcima, 63, 64, 245, 248-249
- Škorpioni, 67, 115, 234, 49
- šteta, 20-21, 22-25, 27, 250-251, 271-272, 304-305
- Šušnjari, 245
- Švedska, 122, 155, 165, 166

T

- tabuti, 53, 61-62, 135-136
- Tadić, Boris, 52, 286
- Tanjug, 261, 263

- Tanović, Danis, 293
 Tarrasov, Nikolai, 108
 tekbir, 57
 Teksas, 168, 193-194, 208
 Tery, Sara, 180
 tevhid, 48
The Key to My Neighbor's house: Seeking Justice in Bosnia and Rwanda (Ključ za kuću mog susjeda: traženje pravde u Bosni i Ruandi), 190
 Tihčić, Sulejman, 125
 Tišća, 13
 Tito, Josip Broz, 67, 230
 Tolimir, Zdravko, 229
 suđenje, 218-219, 247-248
 Torpey, John, 111
 tranzicijska pravda, 163-164, 169, 221-222, 283-285
 trajno boravište
 i prisilno raseljavanje, 71-72, 83-84, 91-92, 136-139, 294-295
 u SAD-u, 191-192, 195-196, 199-200, 202, 206-209
 trajno rješenje, 78, 152-153
 kao preseljenje izbjeglica, 152-153
 Travnik, 236
 Trbić, Milorad, 194, 208
 Trifunović, Darko, 266-268
 Trnovo, 20-21, 234
 Turska
 uključenost u Ganićevu ekstradiciju, 280
 Tuzla, 23, 33, 54, 55, 61, 62, 67, 81, 83, 94, 100, 127, 156-157, 163, 178, 292
 i raseljeni iz Istočne Bosne, 79-82
 i raseljeni iz Srebrenice, 42-43, 91-92, 126, 136-139
 Kanton, 102-103, 132
 masakr, 270
 muftija, 97
 policija, 101-102
- U**
 Udrč (planina), 60
 Udruženi zločinački poduhvat (JCE), 214, 226-227, 231
 udruženja porodica, 26, 43-44, 53, 55, 62, 110, 121-122, 125-127, 132, 134, 135-136, 136-139, 162-163. Vidjeti i: Žene Srebrenice i Majke enklava Srebrenica i Žepa
 Udruženje "Opstanak", 130
 Udruženje Srebreničana u Čikagu, 163
 ukop
 kolektivni u Memorijalnom centru i mezarju Srebrenica – Potočari, 37, 40-42, 51-54, 56-57, 61-62. Vidjeti: Memorijalni centar i mezarje Srebrenica – Potočari
 Ujedinjene nacije (UN)
 embargo UN-a na oružje, 109-110
 izvještaj o Srebrenici, 16-18
 uloga u padu enklave, 16-18
 baza UN-a, 11-15, 38-39, 43, 99-100, 213, 227-229, 240. Vidjeti i: Potočari kao memorijal
 kao mjesto sjećanja, 42-44
 kao mjesto genocida, 242-243
 Ujedinjeno Kraljevstvo, 190, 278
 UN mirovne snage, 4-6, 15-16, 122-124, 227-229, 242-243, 243-245. Vidjeti i: mandat Holandskog bataljona
 mandat, 16-18, 113-114
 UN (United Nations). Vidjeti: Ujedinjene nacije
 UNDP (United Nations Development Program). Vidjeti: Razvojni program Ujedinjenih nacija
 UNHCR (United Nations High Commissioner for Refugees). Vidjeti: Visoki komesarijat UN za izbjeglice
 Univerzalna deklaracija o ljudskim pravima, 186
 Univerzitet Tufts, 124
 UNPROFOR (United Nations protection Force). Vidjeti: zaštitne snage Ujedinjenih nacija
 Ured visokog predstavnika (OHR), 43, 77, 96, 117, 124, 127-128, 132, 134, 257, 272, 292-294
 uspostava Komisije za Srebrenicu, 268
 smjenjivanje bosanskih zvaničnika, 259-260
 ured za provedbu mira (PIC), 129
 Ured za specijalne istrage (OSI), 185
 USAID (United States Agency for International Development). Vidjeti: Agencija SAD za razvoj uslovljavanje, 260
- V**
 Vance-Owenov mirovni plan, 108, 109-110
 Velika Srbija, 223-224
 Venancio, Moises, 87
 Venecuela, 233
 Vidačak, Veselin, 194-195, 199-200, 203, 208
 video snimak
 kao dokaz, 239-240, 246-247, 248-249
 o padu enklave, 239-240, 246-247, 248-249
 o zarobljenicima na livadi Sandići, 244-246
 Škorpiona, 114-115, 234-235, 249
 vizuelna uvjerljivost, 246-247
 vikendaši, 136-139
 Vijeće Evrope (Council of Europe – COE), 129
 Vijeće naroda RS-a, 96

Srebrenica nakon genocida

- Vijeće sigurnosti Ujedinjenih nacija, 79-80, 127-128, 132-133, 232-233, 261-262
Rezolucija 713, 109
Rezolucija 752, 114
Rezolucija 757, 114
Rezolucija 762, 114
Rezolucija 819, 114, 123
Rezolucija 838, 114
Rezolucija kojom se osuđuju zločini u Srebrenici, 262-266
- Visoki komesarijat za izbjeglice (UNHCR), 60, 77-80, 82-83, 98-99
i enklava Srebrenice, 76-79
misija u Bosni, 78-79
- Visoko, 10, 135
- Višnjik, 121
- Vlasenica, 1, 22-23, 57, 273-274, 304-305
vlasništvo nad posjedom, 42-44, 66, 76-77, 80-82, 91-92, 169-170
i napušteni stanovi, 100-101
- Vogošća, 126, 293
- Vojno poljoprivredno dobro Branjevo, 23, 63, 65, 190, 193, 219, 231, 240, 243, 245, 248
- Vojaska Republike Srpske (VRS), 8, 9-15, 17, 28, 47, 55, 60, 64, 67-70, 183-184, 223-224, 241
navodne provokacije, 262-263
i komandni lanac, 21-22
i zločini u Srebrenici, 241-242, 243-246, 248
napadi na enklavu, 78-80, 227-229
zauzimanje enklave, 99-101
nastojanje da se prikrije, 262-263
maskirani kao mirovnjaci UN-a, 246-247
dokazi u vezi sa, 238-239
bivši pripadnici, 144-145, 183-184, 188-191, 205-212
unutrašnje borbe za prevlast, 224-225
vojna strategija, 224-225, 226, 229-230, 235-237, 257-258, 301-302
uloga u genocidu u Srebrenici, 196-200
struktura, 188-191
veze sa Srbijom, 114-116, 221-222
svjedoci, 223-224, 231-232
- VOLAG (volunter agencies), volonterske agencije, 168, 193
- Vrhovna komanda VRS-a, 225, 236
- Vukovar, 286
- W**
- Wandsworth, zatvor, 278
- Washington, 206
- Washington DC, 137, 156, 159, 197, 299
- Weston, John, 264
- Williamson, Clint, 116 n. 197
- Wilson, Richard, 220
- Winter, Jay, 41
- Winsconsin, 183, 206, 208
- Woodhead, Leslie, 48, 246
- Workman, Tim, 279-282
- Y**
- YIHR (Youth Initiative for Human Rights). Vidjeti Inicijativa mladih za ljudska prava
- Z**
- zadržavanje, 151. Vidjeti i: politika zadržavanja međunarodne zajednice
zahtjev za status izbjeglice, 195-196
i vojna služba, 191-192, 196, 198-203, 205-206, 211-212
- Zakon o odgovornosti za genocid, 207
- Zakon o provedbi ljudskih prava (Human Rights Enforcement Act), 185
- Zakon o reformi obavještajne službe i zaštiti od terorizma (Intelligence Reform and Terrorism protection Act of 2004), 185
- Zakon o vojnoj ekstrateritorijalnoj jurisdikciji (MEJA), 185
- Zapadna Evropa, 28, 152, 156, 162
i dijaspora iz Srebrenice, 143-144, 148-149
zapadni liberalizam, 6-8, 9, 119-120, 254-256. Vidjeti i: intervencija, liberalna
zastava
državna Bosne i Hercegovine, 1, 44, 57, 60
državna Holandije, 57
Republike Srpske, 44, 253
Republike Bosne i Hercegovine, 1, 57, 60
Srbije, 45
Turske, 2, 60
- zaštićeni svjedoci, 238-239, 240-242
pravila Haškog tribunala za, 241-242
P005, 240, 247-248
PW-110, 249
PW156, 240, 247-248, 249
RM -225, 240, 243, 248
Svjedok I, 243
Svjedok O, 237, 240, 248
Svjedok P, 105, 243
- Zaštitne snage Ujedinjenih nacija (UNPROFOR), 80, 99-100, 104, 225-226, 227-228, 246-247, 261-262
- Zinbo, Asta, 165
- Zukorlić, Muamer, 29
- Zvornik, 8-9, 10, 21, 23, 58, 69, 93, 94, 231, 239, 276-278
policija, 276
- Zvornička pješadijska brigada, 189-190, 191-192, 194-195
- Ž**

Žalbeni sud SAD za Četvrti okrug, 203
Žene Srebrenice, 26, 53, 62, 83, 121-122, 130,
162, 181-182
Žene u crnom, 53
Ženevska konvencija, 158, 243-245
Žepa, 11, 179, 248
Živanović, Milenko, 228-229

HISTORIJSKE MONOGRAFIJE
Knjiga 13

Lara J. Nettelfield i Sarah E. Wagner
SREBRENICA NAKON GENOCIDA

Prevela s engleskog:
Senada Kreso

Izdavač:
Institut za istoriju, Sarajevo

Za Izdavača:
prof. dr. Husnija Kamberović

Korektura:
dr. Vera Katz

Izrada registara:
dr. Vera Katz

Dizajn i tehničko uređenje:
Tarik Jesenković

Fotografija na naslovnoj strani:
Ruke Nure Begović, članice udruženja “Žene Srebrenice”,
na transparentu sa imenima nestalih. Tuzla, 2002.

© Autor: Tarik Samarah

Štampa:
Štamparija Fojnica

Za štampu:
Šehzija Buljina

SBN 978-9958-649-23-3

Sarajevo, 2015.